

***Toespraak burgemeester Halsema bij de Holocaustherdenking, 26 januari 2020,
Wertheimpark Amsterdam***

Sinds 1993 herdenken we de volkerenmoord op de Joden, de Roma en Sinti in dit oudste park van Amsterdam. Dit park werd aan het einde van de negentiende eeuw vernoemd naar Abraham Carel Wertheim, vanwege zijn grote verdiensten als ondernemer, bestuurder en filantroop.

Vanaf 15 september 1941 werd het Joden verboden openbare gelegenheden zoals dit Wertheimpark te bezoeken.

De nationaalsocialisten probeerden ook alle sporen van de rijke joodse geschiedenis uit te wissen. In 1942 werd de naam van het park op last van de bezetter veranderd in zijn oude naam: Parktuin.

Spinoza, Da Costa, Israels, Chopin*. Geliefd in Amsterdam, Nederland en Europa. Hun namen werden verwijderd uit onze publieke ruimte. Alleen omdat het joodse namen zijn.

*De naam Chopin is hier bij vergissing genoemd: Chopin was niet joods. Van de naar hem vernoemde straat is de naam niet gewijzigd. Al is daar volgens Bianca Stigter (*De Bezette Stad*, 2019) wel onderzoek naar gedaan

Als de bestuurder van de tram de halte 'Bollandpark' aankondigde waren er vaak wel een paar reizigers die hem corrigeerden en zachtjes 'Sarphatipark' tegen elkaar zeiden. Dat het protest van de overgrote meerderheid van de Amsterdammers niet verder ging dan dat, ook daar mogen we ons van bewust blijven.

Na de bevrijding werden de joodse namen weer aan de straten en de stad teruggegeven. Maar de namen van hen die in de

Let op : gesproken woord geldt

vernietigingskampen, in plaats van hun naam, een nummer hadden gekregen, van hen die waren vermoord of geëxecuteerd, hun namen werden lang niet meer of maar af en toe gehoord.

Daarom zijn de Joodse familienamen nu te lezen in de rouwkamer van de Hollandse Schouwburg, én op de Schaduwkade op de Nieuwe Keizersgracht, én op de struikelstenen in de stad. Daarom verwelkomen wij het Namenmonument waarmee de ruim 102.000 vermoorde joden die in Nederland woonden een plek krijgen.

Laat geen joodse naam in deze stad ooit nog worden weggevaagd. Niet van de dichters, schilders en componisten uit vervlogen eeuwen. Niet van de kinderen die nog geboren moeten worden. Niet van de vaders en moeders, zonen en dochters, broers en zussen, ooms en tantes, neven en nichten, grootvaders en grootmoeders die wij vandaag herdenken. Laat hun namen worden genoemd. Door ons en door generaties die na ons komen.